

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Előfizetési ár fél évre 3 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTŐZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1/B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
keziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 3 korona.
Kéziratok nem lesznek visszatérve.

TARTALOM. A folyó évben. — Szivarok és szivarkák. — Vegyesek.

A folyó évben.

Hogy ha a múlt év végével mindazok felől jelentésünket megtettük, a mi a dohányelárusítás terén vívmány gyanánt jelezhető volt, úgy kötelességünké vált mindama e téren tapasztalt misériák felől is véleményünket elmondani, a melyek elhárítandók s mely újítások volnának létesítendőek, hogy ha a dohányelárusítási ügyet arra a polczra emelni akarjuk, a melyen látni óhajtanók.

Alapjában nem mondhatjuk ezt programmnak, a mit itt elősorolni kívánunk, a mennyiben egyes dolgoknak kiküszöbölése vagy életbeléptetése nemcsak a szükségétől függ, tekintve, hogy ez magában a dohánygyedárusásban fekszik, hanem a fennálló viszonyok által legtöbbszörre lehetetlenné válik. Akár így, akár amugy, publicisztikai kötelességünk ép úgy a kártékony, mint a hasznos dolgokat ügykörünkbe belevonni, még akkor is, hogy ha kilátás sincs, hogy a kitűzött czélt elérjük.

A lehetőseget, hogy ily kívánalmak mégis teljesítve lesznek, volt szerencsénk eléggé tapasztalni, ha évek múltán is.

Hogy mennyi lett általunk felszínre hozva s megbeszélve, azt az olvasó már időközben kiismerhette, de mégis szükség mutatkozott erre s mi ezt eredményel meg is tettük és ebben fekszik éppen annak gyakorlati értéke, a mit egy szak-sajtó nyújtani képes és kell, hogy nyújtson. Természetes, hogy ily olvasmány nem lehet kedélyes s azzá nem is lehet, de hát ki keres egy szaklapban szórakozást és időöltést! A czél kell hogy el legyen érve s annak meg kell lennie, hogy ha a szükséges hangzólatva lesz és hogy ha évek is kellenek hozzá.

A dohánygyedárusítás terén való változás behozatalának szükségessége már azzáltal is mutatkozik, mert az elárusítási provízió az azzal járó nagy felelősséggel s munkával nem áll arányban.

A mk. pü. miniszteriumnak, a mely tudomással bir ezen viszonyokról, kellene annyival is inkább a dolgon változtatni, a mennyiben az elárusítás terén működő ezen faktor, rossz díjazása folytán, olyan más ténykedésre kényszerítették, a mely miatt a dohánytermékek elárusítása hátrányt szenved.

Magától értetődik, hogy itt nincs azokról a dohánygyedárusokról szó, a kiknek tiszta jövedelme meghatározható, sőt inkább azokról van szó, a kiktől megbizonyítható, hogy a mk. dohánytermékek elárusítását ingyen ellátják. Mi kénytele-

nek vagyunk ezt oly hibának jelezni, a mely a dohánygyártmányoknak szabad elárusítását hátráltatja és csak óhajtható, hogy e tekintetben oly változás bekövetkezzék, a mely hivatva volna ezen hátrányt véget vetni.

Egy másik lényeges hátrány, mely által az elárusítás nem ritkán meggátoltatik, a dohánygyedáruság elárusításának kettéválasztásában keresendő. A mint a gyakorlat tanítja, oly téren, mint a dohánygyedáruság, kettéválasztás nem lehetséges, a hol a fővezetőség függővé tétetik a kevésbé tekintélyes állástól. Ezen abszurdum, mely e tekintetben nyilvánul, nem szorul magyarázatra, a midőn a következményekkel számolni kell, a melyeket maga után von.

Miután erről véleményünket eddig tor-
kig nyilvánítottuk, csak arra szorítkozunk, hogy a mostani állapotot kétségbejötnek tartjuk az egésze nézve és hogy a két magas állásnak egybeolvadását örömmel üdvözölni fogjuk.

Egy másik ok, a mely a dohánygyedárusok tevékenységét hátráltatja, a dohányraktarak, a melyek legtöbbszörre úgy látszik sejtelve sincs a valódi hatáskörrel. Az a mód és alkalom, a mint a dohánygyedárusok a dohányraktárakba bejutnak, sok dohányraktári tisztviselőnek alkalmul szolgál az áruk hátrányára protekciót osztogatni. Nem a mi feladatunk e fölött panaszt emelni, a mennyiben ez messze vezetne; azonban a mit kijelentünk kell, abban áll, hogy a dohányraktári tisztviselők szabályrendeletekkel volnának ellátandók, melyek szerint eljárjanak, továbbá nekik megfoghatóvá tétessék, hogy a dohányraktárnak nincs más feladata, mint a beszállított árukat a feleknek oly sorrendben kiszolgáltatni, a mint azok befolytak, s nem véljük megengedhetőnek, hogy a dohányraktári tisztviselők maguknak saját kényelmükre rendeleteket alkot-hassanak.

A mi a ládák kérdését illeti, ez egyelőre a napirendről eltűnt, a mennyiben a dohánygyedárusok éveken keresztül elmulasztották ezt kérvényileg érvényesíteni, a mi kétségtelenül nekik valami formában sikerült volna is. Ennélfogva bevárható, míg e tekintetben oly kibontakozásra kilátás nyílik, — a mely hivatva lesz ép úgy a dohánygyedárusokat kártalanítani, mint a kincstárt kielégíteni.

A kis dohánygyedárusoknál jelenleg a vasárnapi szünet behozataláról szóló kérdés van napirenden. Hisz tudjuk, mily kedvezően áll ez az ügy s a mi véleményünk szerint, rövid idő múlva a kis dohánygyedárusok javára fog eldőlni.

A dohánygyedárusok apasztása ép úgy a székesfővárosban, mint a községekben s vidéki városokban szintén oly fontos ügy, a mely sürgős megoldásra vár. Mi csak ebben az egyben véljük feltalálni azt a módot, a mely által a dohánygyedárusok keresetképessége lehet tenni s így akarva nem akarva kénytelenek voltunk ezen ügyre ismételve visszatérni. Még sok és egyéb más volna itt felsorolható, ami a dolog természetéből kifolyólag életbeléptetendő vagy kiküszöbölendő volna. Hisz minden nap hoz új és új eseményeket, a melyekkel mindig, mint egy új kérdéssel állunk szemben.

Egyetlenegy, egy a dohánygyedárusok fontos kérdés, megérdemli, hogy erre különös súlyt fektessünk, miután az valamennyiükre életkérdésnek mondható. Értjük ez alatt azt a bizonytalanságot, amely a kereset tekintetében fennáll.

Bizony borzalommal tölt el minket, hogyha meggondoljuk, miszerint egy osztály, a melynek 42000 hozzátartozója van, a véletlentől vagy az alsóbbrendű alkalmazottak kedvtől függjön.

És mit is lehet egy üzletembertől követelni, aki egy üzletet átvenni vagy berendezni fog, aki beruházásokat, munkásságát stb. áldozatul hozza és aki óráról-óra az azon veszélynek van kitéve, hogy keresetét elveszíti. Nem tünik ez fel? Vajjon nem kell-e minden derék üzletembernek elsősorban arra gondolni, hogy üzlete biztos legyen és hogyha még oly keveset hoz is? Mi úgy hisszük, hogy az egészséges elárusítás érdekében fekszik, miként az, aki a dohánygyedárusítással megbízott, egyúttal a megélhetés gondjától ment legyen.

És a kereset bizonytalansága tényleg létezik, s azt minden nap tapasztalhatjuk, hogy ez áldozatot kíván s kap. Csak abban a pillanatban, a melyben a dohánygyedárusok keresete biztosítva lesz, csak akkor, amikor az attól való félelem, hogy utolsó kenyerüket is elveszíthetik, elenyészett, csak azután lehet egy fontos állami czikknek, a milyen a dohánygyedáruság, elárusítóit nagyra növelni. És azért fel munkára, részint az elérhető kivívásért, részint a messze távolban lebegő czélok eléréseért. Hogy ezeket minél előbb kivívassuk, kell hogy biztosítva legyünk a mi tisztelt olvasóinknak támogatásáról és elsősorban arról, hogy a mi szándékaink azoknak igazságszeretetével és elismerésével találkozzék, a kik hivatva e téren áldásdusan működni.

Szivarok és szivarkák.

A tünetek úgy mutatkoznak, hogy a szivarka csakugyan komolyan akarja kiszorítani a szivart. Az az óriási szivarkafogyasztás egyfelől, másfelől bizonyos nemű szivarok forgalmának csökkentése, mind arra mutat, hogy a szivar napjai megvannak számlálva, természetesen nem abban az értelemben: ma vagy holnap.

A szivarról a szivarkákra való átmenet érdekesebb megfigyelni. Épen úgy játszódott le az az eljárás, a midőn félszázad előtt a pipa félig-meddig kiszorítottatott és ugyanaz a szivar által helyettesítve lett. Némi szkeptikus mosolygással találkozott akkor a vélemény, hogy eljőhet az az idő, a melyben a pipa teljesen eltűnik. Nevetséges! A pipa eltűnik! Azon pipa, mely az ágyfejhez támasztva állott, hogy a dohányzó kezéhez közelebb legyen: azon pipa, a melylyel a dohányzó hálai ment és a melyet nem ritkán az éjjel is használta s melylyel megint felbredett. És mégis jött oly idő, a melyben a parasztgazda szivarcsukáját szolgálójának felajánlhatja, hogy azt pipájában felhasználhassa. Csak-hogy a jó parasztgazda téved, az ő szolgálója is szí szivart s nem ritkán egészen megtöltött szivartárczát hord magával.

Legujabban a szivartárcza helyettesítve van a szivarkatárczával vagy dohányszelenczével. Sőt az egyszerű falusiak is a szivarka-szivárhoz hozzászoknak és a cigányoknak sem kell már többé a nekinyújtott «bagó», hanem szivarka kell neki, ha nem is mindjárt egyiptomi.

Hogy miként keletkezett az izlésnek ezen átalakulása s változása, ki tudná ezt megmondani? Legkevésbé módí ez, a mint annak idején a pipától a szivarhoz való átpártolás módí volt. Valószínűbb az, hogy a gyakorlati ember előnyét látja abban, a midőn mindig közelebb jut a kényelemhez. Mert végleg meg kell adni, hogy sokkal kényelmesebb egy szivarkát szájbudogni vagy megcsinálni, mint egy szivart levágni, meggyújtani és azt félóra hosszáig szopni.

A szivarka tart egy pár percig s ha a dohányzó kívánja, következik egy újabb. A szivarka az embernek nem alkalmatlan, azt lehet minden percében eldobni s magának azt a luxust megengedni, hogy egy újra gyújtson. De utóvégre tény az is, hogy a dohányzó nem érzi azokat a hátrányokat, a melyeket folytonos szivarozás a dohányzónak okoz, s a mely az agyra hatván, természetesen az egész idegrendszerre befolyással van. Egy kis vagy ha úgy tetszik egy állandó gégekatharust kapni, mit szóljunk hozzá!

A szivarkaszívó óra hosszáig nem dohányzik s ezzel abban a hiedelemben ringatja magát, hogy a katharus elmúlt.

A szivarka nem idéz előhólyagokat, legalább nem olyan nagy mérvben, mint a szivar, s nikotinmérgezés még a legerősebb szivarkaszívónál sem következik be, holott ez szenvedélyes szivarozónál nem ritka eset.

A mi a takarékoságot illeti, a mely szintén figyelembe veendő, körülbelül megállapítható, hogy egy szegény ember, a ki szivarkáját közönséges belföldi vagy komisz törökdohányból készíti, sokkal jobban jön ki, mintha szivarozná.

Sőt magában véve a módosabb és jobb körök-höz tartozó dohányos, aránylag olcsóbban szivarozik, mint a magához egyenrangú szivarozó. Azon dohányos, aki 4 kros szivarkát szív, mint szivarozó aligha szívna mást, mint Havanna-szivart, s ha szenvedélyes szivarozó, nem elég neki 20 darab szivar sem, tehát sokkal olcsóbban szivarzik, mint ama mérsékelt szivarozó, aki naponta csak 5 szivart kiesz.

A szivarkafogyasztás, a melyet jelenleg bámulunk, egészen indokolt s természetes. Ha még

hozzávésszük a mai munka kereskedelmi, társadalmi s szociális viszonyokat, a melyek a multakkal szemben annyira megváltoztak, úgy biztosok lehetünk, hogy a szivarka a legközelebbi jövőben, ha nem is kizárólag egyeduralkodást fog gyakorolni a dohányzás terén, de mégis annak élén fog állani.

Hogy vajjon a szivarkának győzelmét, a szivarnak pedig pusztulását kell-e kívánni, az aztán más kérdés.

Tekintve azon tényeket, melyeket feljebb elősoroltunk, tekintve azon hátrányokat, melyeket a szivar magán hord és tekintve azon előnyöket, a melyeket a szivarka nyújt, a szivarka ugy ezen szempontból, mint hygienikus, egy nemzetgazdasági szempontból volna üdvözlendő. És ami a dohánygyedáruság és elárúsítók érdekeit illeti, azokra a szivarkafogyasztás emelkedése s a szivarfogyasztásnak csökkenése nincs semmi hátrányos befolyással, hanem ellenkezőleg előnyös.

Persze, azok a magánspekulánsok, a kik a dohánygyedáruságnak saját kezelésünkbe való átvétele előtt, millió számra menő szivarszállítmányt külföldről rendeltek, ezek által szivükön lettek találva, bár ezen «szegény emberek» milliókat nyertek. Most azonban ez az üzletke nem megy, mert a szivarkák gyártásához nem kellene. Remélhetőleg a jövőben sem lesz rájuk szükség.

A mint látni, a szivarka nemcsak a szivart szorította ki, hanem azokat is kiszorította, a kik midőn a szükség idejében dohánygyedáruságunk gyors fellendülése folytán szállításaikra utalva voltunk, az országától sok milliót elvontak, a melyek tagadhatatlanul itt maradtak volna, így pedig az idegenbe vándoroltak. Ezt is előnynek, sőt szerencsének tekintjük ama aránylag fiatal állami iparra nézve, a mely oly fényes eredménnyel vezetetik. Ebből az indokból lehet reménylenünk, hogy a dohánygyedáruság Magyarországban fényes jövőnek néz eléje, sokkal fényesebbnek, mint azt általában hinni lehetne. Csak a viszonyok állandó megfigyelésére, böles intézkedésekre, becsületes és lelkiismeretes kezelésre van szükség, hogy ezen óriási vállalat minden ágazatában fellendüljön. Ebben a tekintetben teljesen meg vagyunk nyugtatva. A mi államtisztviselőink, a kiknek élén oly férfi áll, a kinek képességeit dicsőre kell kiemelni, tudják, mi a kötelességük s a szerint cselekednek is. Azon átalakulás, a milyen most nyilvánul s jelenleg érvényesül és a mely nagy horderővel bír a dohánygyedáruság sikerére, kell hogy egyes kéz által vezéreltessék, éles szemekkel megfigyeltessék és a szükséges intézkedések megtétecsenek, feltéve, a mi kizárva nincsen, hogy meglepetések be ne következzenek. Szóval, ezen irányban nálunk mind rendben van, s mi nem kételkedünk, hogy a mk. dohányjövődéki központi igazgatóság a gyerekre, t. i. a szivarkára oly gyöngéd gondot fog fordítani, a mely szükséges, a nélkül, hogy a vének, a szivarnak, a mely kihálóban van, a természet által előírt életkorát valami módon megrövidítené.

Vegyések.

A magyarországi dohánybevéltetés, amint lapunkat az ország különböző részeiről értesítik, folyamatban van. A mult hónapok ködös és nedves időjárása azonban a dohány minőségének, kivált egyes vidékeken, megártott és így a remélt jó minőség már általánosságban nem lesz meg, amit kifejeznek különben az eddig fizetett átlag-árak is, melyek többnyire közepesek. Helyenkint, ahol a szárítás és simítás kintűn időben történhetett, a dohány minden tekintetben meg-

felelt a beváltási hivatalok kívánalmainak; az ilyen dohány természetesen kedvező körülmények között is vétetett át a beváltó hivatalokban és az érte kifizetett átlag-árak is a reméltnek megfeleltek. Részletes hireink a következők:

Nyiregyházárol írják lapunknak, hogy a dohány-simitás és csomózását a nedves és ködös időjárás nagyon akadályozta, helyenkint a dohány kvelitása is szenvedett, mindazáltal remélni lehet, hogy a szabolcsi dohány megtarthatja továbbra is jó híret. **Nagy-Kaposról** (Ungm.) értesítenek bennünket, hogy a dohány beváltása erősen folyik, sőt a kisebb termelők már nagyobbára át is szolgálattak produktumaikat a kinstárnak, olyan árakon azonban, aminőkkel legkevésbé sem lehetnek megelégedve. Fizettek egy-egy m.-máza rétháti dohánnyt 6—12 ft-árral. És így a munka költségei is alig térülhetnek meg. **Gubáról** írják, hogy az abau-tornamegyei dohányosok nincsenek megáldva az időjárással, mert a folytonos köd a dohány minőségét legalább is 30 százalékgig befolyásolta. Így tehát a remélt kintűn minőségű dohánynak egyrésze csekély értéket fog képviselni. **Aradról** írják nekünk, hogy ott is beszállítják már a dohánny-termet a beváltó hivatalokba; a termék mennyiségileg közepes, minőségileg jó volt. **Derecskéről** (Biharm.) is panaszkodnak a dohánnytermelők a ködös és nedves időjárás miatt: itt azonban az utóbbi időben uralkodott szárazság és napos idő sokat javított még a minőségben és így remélhetőleg a dohány átlagban mégis csak elég jó árakon kerül a beváltó hivatalokba.

A kisiparosok támogatása. Vagy ötszáz kisiparos nem tudja mindennapi kenyérét megkeresni, mióta a nyílt piacokat megszüntették és eddigi elárúsító-helyeiket elvették tőlük. E kisiparosok nagy része a vásárcsarnokok helybérét nem tudja megfizetni és így kereset nélkül maradt. Az ipartestületek megkérték a kereskedelmi minisztert, engedje meg, hogy a kisiparosok ideiglenesen az övezeten belül is árusíthassanak. A miniszter kikérte a fővárosi tanácsnak s a kereskedelmi és iparkamara véleményét. A tanács a kérés elutasítását javasolta, mert a csarnokokban elegendő számú kisiparos van. A kereskedelmi és iparkamara ellenben jogosnak mondta a kérést s azt javasolta, engedjék meg a kisiparosoknak, hogy a vásárcsarnokok előtt való tereken és a vásárcsarnokok övezet utcaiban árusíthassanak. A miniszter ma leirt a fővárosihoz s fölhívta a közgyűlést, hogy részletes adatok alapján tárgyalja a dolgot. Kívánatosnak és szükségesnek mondja a miniszter, hogy a közgyűlés módot keressen arra, hogy a szegény kisiparosok megélhessenek.

A dohányzó tanuló-ifjuság. A dohány-jövedéki igazgatóságnak az 1898-ik évről szóló kimutatása örömmel konstatálja, hogy ez évben 335,000 forinttal többet füstöltek el Magyarországon, mint megelőző évben és ezt a tekintélyes többletet főleg a nőknek és a tanuló-ifjuságnak fokozott dohányzásával magyarázza meg. Ez adathoz érdekes megjegyzéseket fűz egy tanár. Az illető azt mondja: «Nem tudom, hogy e feltevés minő statisztikai alapon nyugszik, de saját megfigyeléseim révén helyesnek ismerem el. Valóban a modern mamák ebben is versenyre kelnek a papákkal s így mi sem érhetőbb, mint az, hogy a füstös szülői atmoszféra hatalmába ejti az ifjút is. Más kérdés, hogy most rendjén van-e ez a dolog? A mamák ügyeibe nem igen avatkozhatunk, de ha a család már itt is ellenkezésbe jön az iskolával, ennek annál komolyabb kötelessége, hogy az érvényben levő iskolai rend- és fegyelmi szabályok segítségével teljes erővel küzdjön az annyira ártalmas dohányzás ellen.»

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Im laufenden Jahre. — Zigarren und Zigarretten. — Annoncen.

Im laufenden Jahre.

Haben wir zum Schlusse des verflossenen Jahres getreulich über alldas Bericht erstattet, was auf dem Gebiete des Tabak-Verschleisswesens als Errungenschaft zu bezeichnen ist, so obliegt es uns nunmehr, unsere Meinung auch über jene Misären zu sagen, welche abgeschafft, über jene Neuerungen, welche eingeführt werden müssten, soll das Verschleisswesen zu jener Blüthe gelangen, wie es uns vorschwebt.

Im Grunde genommen können wir es kein Programm nennen, was da erörtert werden soll, sintemalen die Einführung oder Abschaffung mancher Dinge nicht nur von der Nothwendigkeit abhängt, zumal das Wesen des Tabak-Monopols es in sich trägt, dass Vieles durch die bestehenden Verhältnisse häufig zur Unmöglichkeit wird. Immerhin aber müssen wir auch das etwaig Schädliche oder Nützliche in den Bereich unserer publizistischen Thätigkeit ziehen, auch dann, wenn vor der Hand keine Aussicht vorhanden ist, das gewünschte Ziel zu erreichen. Die Möglichkeit, dass solche Wünsche dennoch erfüllt werden, haben wir zur Genüge erkannt, wenn auch Jahre darüber hinweggingen.

Wie Vieles wurde von uns erörtert und besprochen, was den Leser im Laufe der Zeit bereits ermüdet hatte; allein es zeigte sich die Nothwendigkeit dessen und wir thaten es mit Erfolg, und darin liegt eben der praktische Werth, den eine Fachpresse bieten kann und soll.

Allerdings, eine solche Lektüre ist nicht amusant und kann es auch niemals sein. Doch wer wird in einem Fachblatte Kurzweil und Unterhaltung suchen! Der Zweck soll erreicht werden und das muss auch geschehen, wenn auf Nothwendiges hingewiesen wird, und vergingen darüber auch Jahre!

Auf dem Gebiete des Grossverschleisswesens erweist sich eine Aenderung schon dadurch als dringend nothwendig, weil deren Verschleissprovision mitunter in gar keinem Verhältnisse zu der verantwortungsvollen, mühsamen Arbeitsleistung steht. Von Seite des Finanzministeriums, wo uan diese Verhältnisse sehr gut kennt, müsste nach dieser Richtung hin Wandlung geschaffen werden, umso mehr, als dieser wichtigste Faktor im Verschleissbetriebe durch die Geringfügigkeit seines Verdienstes zu ganz anderen Geschäftsmanipulationen gedrängt wird, wodurch der Verschleiss der Tabakprodukte natürlich leidet. Selbstverständlich ist hier nicht die Rede von jenen Grosstrafikanten, deren Reineinkommen nachweisbar ist, vielmehr von jenen, die ebenfalls nachweisbar, den Vertrieb der k. u. Tabak-Produkte ganz umsonst besorgen. Wir sind bemüht, dies für einen solchen Fehler zu halten, der den flotten Verkauf der Tabak-Erzeugnisse mächtig hindert, und es kann nur gewünscht

werden, dass darin eine Aenderung eintritt, welche geeignet ist, diesen Uebelstand zu saniren.

Ein zweites wesentliches Hinderniss, wodurch der Verschleiss nicht selten eine Stockung erleidet, besteht in der Zweitheilung des Tabak-Monopol-Betriebes.

Wie die Praxis lehrt, kann es auf einem Gebiete, wie es das Tabak-Monopol ist, nicht zwei Stellen geben, wobei die wichtigere, ausführende Amtsstelle abhängig sein soll von der minder wichtigen. Das Absurde, das in diesem Umstande gelegen ist, leuchtet sofort ein, wenn man die Konsequenzen sich vergegenwärtigt, die derselbe unleugbar nach sich zieht. Da wir hierüber bereits sattsam unsere Meinung gesagt haben, wollen wir blos darauf hinweisen, dass uns der gegenwärtige Zustand als verhängnissvoll für das Ganze dünkt und, dass wir ein Zusammenschmelzen der beiden hohen Amtsstellen mit Freuden begrüßen würden.

Ein Weiteres, was die Arbeitsthatigkeit der Grosstrafikanten behindert, sind die Tabak-Magazine, von denen die meisten keine Ahnung von ihrem eigenen Wirkungskreis zu haben scheinen. Die Art und Weise, wie die Waaren in den Tabak-Magazinen einlaufen, gibt vielen dieser Tabak-Magazins-Beamten Gelegenheit, Protektionen zu üben und zum Nachtheile der Waaren selbst zu verfahren. Es ist nicht unsere Sache, hier Anklage darüber zu erheben, nachdem uns das zu weit führen würde; allein, was wir zu sagen bemüsst sind, besteht darin, dass man die Tabak-Magazins-Beamten mit Instruktionen versehe, wie sie zu verfahren haben, ferner, dass man ihnen begreiflich mache, ein Tabak-Magazin habe keine andere Aufgabe, als die Waaren, die einlaufen, in ebendieser Reihenfolge an die Parteien auszufolgen, wobei wir es durchaus nicht gelten lassen können, dass sich die Magazins-Beamten Verordnungen schaffen zu ihrer eigenen Bequemlichkeit.

Was die Kistenfrage betrifft, so ist sie vor der Hand von der Tagesordnung verschwunden, nachdem die Grosstrafikanten es durch viele Jahre hindurch versäumt hatten, um etwas bittlich einzuschreiten, was ihnen ohne Zweifel in irgend einer Form gewährt worden wäre. Aus dem Grunde heisst es auch abwarten, bis die Zeit irgend einen Ausweg schafft, der geeignet ist, sowohl die Grosstrafikanten schadlos zu halten, als auch das Aerar zu befriedigen.

Für die Kleintrafikanten steht gegenwärtig die Frage der Sonntagsruhe allen anderen voran. Man weiss jedoch, wie sehr günstig diese Angelegenheit steht, die, unserer Meinung nach, in sehr kurzer Zeit zu Gunsten der Kleintrafikanten entschieden sein wird.

Die Verminderung der Kleintrafiken sowohl in der Hauptstadt, wie auch auf dem flachen Lande, nicht minder in den Provinzstädten, ist ebenfalls eine der

wichtigsten Angelegenheiten, welche ein dringendes Eingreifen erheischt. Wir erblicken darin das einzige Mittel, die Kleintrafikanten erwerbsfähig zu machen, und sind daher gezwungen, immer und immer wieder auf dieses Kapitel zurückzukommen.

Noch Vieles und Manches wäre hier anzuführen, was je nach seiner Eigenschaft eingeführt oder abgestellt werden müsste. Bringt doch jeder Tag neue Vorkommnisse, bei demselben Ereignen wir stets vor einer neuen Frage stehen. Eine einzige, sowohl für Gross- als für Kleintrafikanten bedeutungsvolle Frage jedoch verdient es, dass wir ihrer ganz besonders gedenken, indem dieselbe für sämtliche Berufsträger eine Lebensfrage genannt werden kann. Wir meinen die Unsicherheit des Erwerbes, wie sie dermalen besteht. Wahrlich, es überfällt Einen mit Schauern, wenn man daran denkt, dass es eine Branche gibt, deren 42.000 Anhänger vom Zufalle oder von den Launen irgend eines subalternen Beamten abhängen sollen. Was kann man auch von einem Geschäftsmanne verlangen, der ein Geschäft übernehmen und einrichten wird, der Investitionen, Arbeitsleistung u. s. w. zum Opfer bringt und der gleichwohl stündlich vor der Gefahr steht, seinen Erwerb zu verlieren. Fällt das nicht auf? Muss nicht jeder tüchtige, gewandte Geschäftsmann in erster Reihe daran denken, dass sein Geschäft auch ein sicheres sei, wenn es auch noch so wenig einträglich?

Wir glauben, dass es im Interesse eines gesunden Verschleisswesens liegt, wenn Jeder, der mit diesem Verschleisse betraut wird, auch der Sorge enthoben ist, an den Morgen zu denken. Und diese Unsicherheit des Erwerbes, sie ist vorhanden und wir können täglich die Wahrnehmung machen, dass sie ihre Opfer sucht und findet. Erst in dem Augenblicke, wo Gross- und Kleinverschleisser in ihrem Gewerbe gesichert sein werden, erst wenn sie die Furcht verlässt, ihr tägliches Brot zu verlieren, erst dann kann davon gesprochen werden, einen Verschleisserstand grosszuziehen für einen staatlichen Artikel, wie es derjenige des Tabak-Monopol-Betriebes ist.

Und so gehen wir denn an die Arbeit behufs Erreichung dieser theilweise rasch erreichbaren, theilweise in weiter Ferne liegenden Zielen. Sollen wir dieselben je eher erreichen, dann muss uns der Bestand unseres Leserkreises sicher sein; in erster Reihe aber das Gerechtigkeitsgefühl und das wahre Erkennen unserer Absichten von Seite Derer, die berufen sind, hier segensreich wirken zu können.

Zigarren und Zigarretten.

Schon sprechen alle Anzeichen dafür, dass die Zigarrette allen Erstes bestrebt ist, die Zigarre zu verdrängen. Die immense Zunahme des Zigarrettenconsums einerseits, anderseits das kontinuierliche Fallen einzelner Sorten Zigarren im Consum, das Alles deutet darauf hin,

das die Tage der Zigarre gezählt sind, freilich nicht in dem Sinne von heute auf morgen.

Diese Uebergangsphase von der Zigarre zur Zigarrette ist interessant zu beobachten. Genau derselbe Vorgang spielte sich ab, als vor einem halben Jahrhundert allenthalben die Pfeife verdrängt und allmählig durch die Zigarre ersetzt wurde. Mit skeptischem Lächeln wurde die Meinung aufgenommen, es könnte einmal eine Zeit kommen, wo die Pfeife ganz verschwinden wird. Lächerlich! Die Pfeife verschwinden! Jene Pfeife, welche an der Bettkante stand, damit sie der Raucher nur eher bei der Hand habe: jene Pfeife, mit welcher der Raucher zu Bette ging, die er nicht selten auch während der Nachtstunden benützte und mit der er wieder erwachte: Und trotzdem kam eine Zeit, wo der Bauer, der sechs leisten kann, den Stängel seiner Zigarre seinem Knechte schenkt, damit dieser ihn für seine Pfeife verwende. Doch der gute Bauer irrt sich, auch sein Knecht raucht bereits Zigarren, nicht selten trägt er bei sich eine gefüllte Zigarrentasche.

Neuerdings wird diese Zigarrentasche durch die Zigarrentasche oder das Tabatier abgelöst. Jawohl, die biedereren Bewohner des Dorfes haben sich ebenfalls schon der Zigarrette zugewendet, und selbst der Zigeuner tanzt nicht mehr für den ihm dargereichten «Bago», sondern für eine Zigarrette, wenn diese auch nicht gerade eine ägyptische ist.

Wodurch diese Wandlung, dieser Wechsel des Geschmackes entstanden, wer könnte das sagen? Mode ist's nicht, ebensowenig wie es seinerzeit Mode war, von dem Gebrauch der Pfeife zur Zigarre überzugehen. Wahrscheinlicher ist es, dass der praktische Mensch seinen Vortheil einsieht, indem er sich immer mehr der Bequemlichkeit zuwendet. Denn am Ende muss man zugeben, dass es weit bequemer ist, eine Zigarrette in den Mund zu stecken oder auch zu drehen, als eine Zigarre abzuschneiden, in Brand zu setzen und dann eine halbe Stunde daran saugen zu müssen. Die Zigarrette dauert einige Minuten und es folgt, wenn der Raucher will, eine neue. Man wird durch sie nicht belästigt, man kann sie jede Sekunde wegwerfen und sich den Luxus gönnen, eine frische anzuzünden. Man empfindet schliesslich auch nicht jene unleugbaren Nachtheile, die der Genuss fortwährenden Zigarrenrauchens mit sich bringt und diese ihre Wirkungen auch auf das Gehirn und demzufolge auch auf das gesammte Ner-

vensystem ausübt. Ein kleiner oder wenn man will, ein ständiger Rachenkatarrh, was will das besagen! Der Zigarrettenraucher raucht einige Stunden nicht, worauf er sich einbildet der Katarrh wäre geschwunden. Folgetübel gibt es bei der Zigarrette nicht, zumindest nicht in dem Masse, wie bei der Zigarre, und eine Nikotinvergiftung tritt nicht einmal bei dem stärksten Zigarrettenraucher ein, während sie bei leidenschaftlichen Zigarrenrauchern gar kein seltenes Ereigniss ist.

Was die Sparsamkeit betrifft, die dabei in Rechnung zu ziehen ist, so kann füglich behauptet werden, dass der arme Mann, der sich seine Zigarrette aus gewöhnlichem inländern oder ordinärem türkischen Tabak dreht, weit billiger davon kommt, wie wenn er Zigarren rauchen wollte. Aber selbst der gutsituirte, den besten Kreisen angehörige Raucher dürfte im Vergleiche zu dem Zigarrenraucher seines Standes weit billiger rauchen. Der Zigarrettenraucher, welcher sich eine Zigarrette à 4 Kreuzer vergönnt, würde als Zigarrenraucher doch gewiss nichts anderes als Havannah rauchen, und wenn derselbe seiner Leidenschaft noch so sehr fröhnt und 20 Stück pro Tag konsumirt, so raucht er weit billiger, als der gewiss mässige Raucher, der es blos bis 5 Stück Zigarren pro Tag bringt.

Die Steigerung des Zigarrettenconsums, die wir gegenwärtig anstauen, ist daher nicht zu verwundern und eine vollständig gerechtfertigte und natürliche. Nimmt man dazu noch unsere gegenwärtigen Arbeits-, geschäftlichen, gesellschaftlichen, sowie sozialen Verhältnisse, die im Vergleiche zu früheren Epochen sich so gründlich geändert haben, so kann man dessen sicher sein, dass die Zigarrette in naher Zukunft, wenn auch nicht die Alleinherrscherin auf dem Gebiete des Rauchsportes, so doch an der Spitze stehen wird.

Ob man der Zigarrette den Sieg, der Zigarre die Niederlage wünschen soll, das freilich ist eine andere Frage. Gemäss den vorhandenen Thatsachen, die wir oben schildert, gemäss den Nachtheilen, welche die Zigarre an sich hat und den Vortheilen, welche die Zigarrette in sich trägt, wäre diese Erscheinung sowohl vom Standpunkte der Hygiene, wie auch demjenigen des volkswirtschaftlichen Interesses zu begrüssen.

Und was die Interessen des Tabak-Monopols betrifft, was diejenigen der Verschleisser anbelangt, hat der steigende Zigarretten-Consum und der fallende Consum der Zigarre keine Nach-

theile, sondern nur Vortheile. Freilich, so manche Privatspekulanten, welche seit der Uebernahme des Tabakmonopols von Seite unserer Regierung, in eigene Regie, die Lieferung ungezählter Millionen Zigarren aus dem Auslande besorgen, dürften dadurch hart getroffen werden, obgleich die «armen» Leute Millionen verdienen. Nun geht das Geschäftchen nicht mehr, denn zur Erzeugung der Zigarretten bedarf man ihrer nicht. Hoffentlich wird man ihrer auch in Zukunft nicht bedürfen!

Wie man sieht, hat auch die Zigarrette nicht nur die Zigarre, sondern auch diejenigen verdrängt, welche in Zeiten der Noth, wo man bei uns durch den rasch erfolgten Aufschwung des Tabakmonopols auf deren Lieferung angewiesen war und dem Lande viele Millionen Gulden entzog, welche unleugbar sonst hier verblieben wären, ins Ausland gewandert sind. Auch das nennen wir einen Vortheil, nennen wir ein Glück für jene verhältnissmässig junge staatliche Industrie, welche mit solch glänzenden Erfolge betrieben wird. Aus dem Grunde steht auch zu erwarten, dass das Tabakmonopol in Ungarn einer glänzenden Zukunft entgegengeht, viel glänzender als man allgemein anzunehmen scheint. Es bedarf nur der steten Beobachtung der Ereignisse, der weisen Verfügungen auf allen Zweigen dieses Riesen-Unternehmens, sowie der ehrlichen, gewissenhaften Handhabung derselben. In dieser Beziehung sind wir vollständig beruhigt. Unsere Beamtenschaft, an deren Spitze ein Mann steht, dem die hiezu erforderlichen Eigenschaften lobend nachgerühmt werden müssen, sie weiss, was ihre Pflicht ist und wird demgemäss danach handeln. Eine Wandlung, wie diejenige es ist, die sich gegenwärtig vollzieht und die von ungeheurer Tragweite für das Gedeihen des Tabakmonopols ist, muss von sehr geschickter Hand geleitet, von sehr gutem Auge beobachtet werden, um die nothwendigen Verfügungen zu treffen, falls, was nicht ausgeschlossen ist, Ueberraschungen eintreten sollten. Wie gesagt, nach dieser Richtung hin ist bei uns Alles in schönster Ordnung und wir zweifeln nicht daran, dass die kön. ung. Tabak-Regie dem *Kinde*, nämlich der Zigarrette, jene zärtliche Pflege angedeihen lassen wird, die nothwendig ist, ohne dem *Greise*, der Zigarre, die im Sterben begriffen ist, die von der Natur vorgeschriebene Lebensdauer irgendwie abzukürzen.

Hilfsredakteur: Ferdinand Helta.

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französisches

ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,
weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:

Goldzieher Géza

BUDAPEST, V., Sas-utoza 29.